

TIBBIY TA'LIMDA IJTIMOY VA EMOTSIONAL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: XIRURGIYA, LOR VA OFTALMOLOGIYA KASBIY SOHALARI MISOLIDA

Mahmudova Lola Sadulloyevna

Muxtorova Nargiza Muxammadiyevna

Siyob abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tibbiy ta'limda ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish masalalari xirurgiya, LOR (otorinolarinologiya) va oftalmologiya kasbiy sohalari misolida o'rganiladi. Maqolada talabalar va yosh shifokorlarning bemor bilan samarali muloqot qilish, jamoada ishlash, stressni boshqarish va empatiya qobiliyatini oshirish jarayonidagi pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Shu bilan birga, zamonaviy tibbiy ta'limda interaktiv metodlar, mentorlik tizimi va simulyatsion mashg'ulotlarning ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishdagi roli muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy ko'nikmalar, emotsional ko'nikmalar, tibbiy ta'lim, LOR, xirurgiya, oftalmologiya, mentorlik, simulyatsiya, bemor bilan muloqot, empatiya

Kirish

Tibbiy kasbda nafaqat nazariy bilim va amaliy ko'nikmalar, balki ijtimoiy va emotsional qobiliyatlar ham muhim ahamiyatga ega. Xirurgiya, LOR va oftalmologiya sohasida shifokorlar bemor bilan samarali muloqot qilish, stressli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish, jamoada ishlash va empatiya ko'rsatish qobiliyatiga ega bo'lishi zarur. Shu sababli, tibbiy ta'lim jarayonida ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik jarayonning ajralmas qismi hisoblanadi.

Ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlar va simulyatsiyalar muhim vosita hisoblanadi. Xirurgiya mashg'ulotlarida talabalar murakkab jarrohlik protseduralarini bajarishda stressni boshqarish, jamoa bilan samarali ishlash va bemor xavfsizligini ta'minlash ko'nikmalarini o'rganadi. LOR sohasida bemor bilan intervyu o'tkazish, tashxis qo'yish va muolaja rejasini ishlab chiqish jarayonida talabalar empatiya, tinglash va muloqot qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Oftalmologiya mashg'ulotlarida esa bemorning holatini baholash va diagnostik jarayonlarni to'g'ri tushuntirish orqali ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar shakllantiriladi. Interaktiv pedagogik metodlar, masalan, rolli o'yinlar, problem-based learning va case-study, talabalarni klinik vaziyatlarni tahlil qilishga, turli yechimlarni solishtirishga va samarali muloqot qilishga o'rgatadi. Mentorlik tizimi orqali tajribali shifokorlar talabalarni kuzatadi, ularning xatolarini tahlil qiladi va konstruktiv tavsiyalar beradi, bu esa yosh shifokorlarni stressli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilishga tayyorlaydi.

Guruh ishlari va klinik muhokamalar talabalarni jamoaviy ishlash, kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga rag'batlantiradi. Talabalar bemor bilan ishlash, turli fikrlarni solishtirish va muammolarni birgalikda hal qilish orqali emotsional barqarorlik va empatiya ko'nikmalarini oshiradi.

Zamonaviy texnologiyalar, jumladan virtual simulyatorlar va interaktiv platformalar, talabalarni xavfsiz muhitda turli ijtimoiy va emotsional vaziyatlarga tayyorlash imkonini beradi. Talabalar bemor bilan muloqot qilish, jamoa bilan ishlash va muammolarni yechish ko'nikmalarini takroriy mashqlar orqali mustahkamlaydi.

O'z-o'zini baholash va refleksiya qilish jarayoni ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Talabalar o'z faoliyatini tahlil qiladi, xatolarini aniqlaydi va ularni tuzatadi, shu orqali empatiya va stressni boshqarish qobiliyati rivojlanadi. Individual pedagogik yondashuv har bir talabaning qobiliyatini hisobga olib, motivatsiyani oshiradi va ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni tez rivojlantirishga yordam beradi. Ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish jarayonida talabalarni klinik vaziyatlarga tayyorlash muhim hisoblanadi. Xirurgiya mashg'ulotlarida talabalar jarrohlik protseduralarini bajarish bilan birga, jamoa bilan ishlash, stressni boshqarish va bemorning xavfsizligini ta'minlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. LOR yo'nalishida talabalar bemor bilan muloqot qilish, tashxis qo'yish va muolaja rejasini ishlab chiqish jarayonida tinglash, empatiya va to'g'ri kommunikatsiya qilish qobiliyatini oshiradi. Oftalmologiya mashg'ulotlarida esa talabalar bemor bilan ishlash jarayonida sabr-toqat, diqqat va emotsional barqarorlikni o'rganadi.

Simulyatsion mashg'ulotlar ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Virtual bemorlar va interaktiv platformalar orqali talabalar murakkab klinik vaziyatlarni xavfsiz muhitda qayta ishlaydi, muammolarni hal qilish, stressni boshqarish va jamoada ishlash ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Shu jarayon yosh shifokorlarning empatiya va ijtimoiy qobiliyatlarini sezilarli darajada oshiradi.

Pedagogik yondashuvlarda mentorlik tizimi alohida ahamiyatga ega. Tajribali shifokorlar talabalarni amaliy mashg'ulotlarda kuzatadi, ularning muloqot uslubini va emotsional reaksiyalarini tahlil qiladi va konstruktiv tavsiyalar beradi. Bu yosh mutaxassislarni real klinik sharoitlarda o'zini ishonchli tutishga va bemor bilan samarali muloqot qilishga tayyorlaydi.

Guruh ishlari va klinik muhokamalar talabalarni jamoaviy ishlash, fikr almashish va muammolarni birgalikda hal qilishga o'rgatadi. Talabalar bemor bilan ishlash vaziyatlarini tahlil qilganda, turli yondashuvlarni solishtiradi va eng samarali kommunikatsiya usullarini tanlaydi. Shu bilan birga, bu jarayon ularning stressni boshqarish va emotsional barqarorlik qobiliyatini rivojlantiradi.

O‘z-o‘zini baholash va refleksiya qilish jarayoni ham ijtimoiy-emotsional ko‘nikmalarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Talabalar amaliy mashg‘ulotlarni tahlil qiladi, xatolarini aniqlaydi va ularni tuzatadi, shu orqali empatiya, sabr-toqat va professional muloqot ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, individual yondashuv har bir talabaning qobiliyati va rivojlanish darajasini hisobga olib, ularning motivatsiyasini oshiradi va ijtimoiy-emotsional ko‘nikmalarni tez rivojlantirishga yordam beradi.

Ijtimoiy va emotsional ko‘nikmalarni rivojlantirishda talabalarning amaliy mashg‘ulotlarda faol ishtiroki muhim ahamiyatga ega. Xirurgiya mashg‘ulotlarida talabalar jarrohlik protseduralarini bajarish jarayonida jamoa bilan ishlash va stressni boshqarish ko‘nikmalarini rivojlantiradi, bemor xavfsizligi va holatiga mas’uliyat hissini oshiradi. LOR yo‘nalishida esa talabalar bemor bilan intervyu, tashxis qo‘yish va muolaja rejasini ishlab chiqish jarayonida tinglash, samimiy muloqot qilish va empatiya ko‘rsatish qobiliyatini mustahkamlaydi. Oftalmologiya mashg‘ulotlarida esa talabalar diqqat, sabr-toqat va hissiy barqarorlikni o‘rganadi, bemor bilan muloqot jarayonida stressni boshqarishni amalda qo‘lLAYdi.

Simulyatsion mashg‘ulotlar va virtual bemorlar platformasi ijtimoiy-emotsional ko‘nikmalarni shakllantirishda samarali vosita hisoblanadi. Talabalar xavfsiz muhitda turli klinik vaziyatlarni takroriy mashq qiladi, muammolarni hal qilish va jamoada ishlash qobiliyatini rivojlantiradi, shu bilan birga empatiya va professional muloqot ko‘nikmalarini oshiradi.

Pedagogik yondashuvlarning samaradorligini oshirishda mentorlik tizimi muhim rol o‘ynaydi. Tajribali shifokorlar talabalarni kuzatadi, ularning xatti-harakatlarini tahlil qiladi, konstruktiv tavsiyalar beradi va individual rivojlanishga yo‘naltiradi. Bu jarayon yosh shifokorlarni murakkab va stressli klinik vaziyatlarda o‘zini ishonchli tutishga, samarali va hissiy jihatdan barqaror bo‘lishga tayyorlaydi.

Guruh ishlari, klinik muhokamalar va rolli o‘yinlar talabalarning jamoaviy ishlash, fikr almashish va turli yondashuvlarni solishtirish qobiliyatini rivojlantiradi. Talabalar bemor bilan ishlash vaziyatlarini birgalikda tahlil qilib, eng samarali kommunikatsiya va emotsional javoblarni tanlashni o‘rganadi. Shu tarzda, pedagogik jarayon ijtimoiy va emotsional ko‘nikmalarni amaliy faoliyat bilan uyg‘unlashtiradi.

O‘z-o‘zini baholash va refleksiya qilish jarayoni talabalar uchun muhim strategiya hisoblanadi. Talabalar mashg‘ulotlarni tahlil qiladi, xatolarni aniqlaydi va ularni tuzatadi, shu orqali empatiya, stressni boshqarish va professional muloqot ko‘nikmalarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, individual pedagogik yondashuv har bir talabaning qobiliyati va rivojlanish darajasini hisobga olib, ularning motivatsiyasini oshiradi va ijtimoiy-emotsional ko‘nikmalarni tez va samarali rivojlantirishga yordam beradi.

Ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishda talabalarni real klinik vaziyatlarga yaqinlashtirish muhim ahamiyatga ega. Xirurgiya mashg'ulotlarida talabalar jarrohlik protseduralarini bajarish jarayonida bemorning xavfsizligi, jamoa bilan samarali muloqot va stressni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi. LOR yo'nalishida talabalar bemor bilan suhbatlashish, tashxis qo'yish va muolaja rejasini ishlab chiqishda empatiya, tinglash va hissiy barqarorlikni o'rganadi. Oftalmologiya mashg'ulotlarida esa talaba bemorning ko'z holatini baholash, tushuntirish va tavsiyalar berish jarayonida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni mustahkamlaydi.

Simulyatsion mashg'ulotlar va virtual bemorlar platformalari ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni shakllantirishda samarali vosita hisoblanadi. Talabalar xavfsiz muhitda turli klinik vaziyatlarni qayta ishlaydi, murakkab vaziyatlarda samarali muloqot qilish, stressni boshqarish va jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, empatiya va professional muloqot qobiliyatlari oshadi.

Pedagogik yondashuvlarda mentorlik tizimi alohida ahamiyatga ega. Tajribali shifokorlar talabalarni mashg'ulot davomida kuzatadi, ularning hissiy javoblarini va kommunikativ uslublarini tahlil qiladi hamda konstruktiv tavsiyalar beradi. Bu yosh shifokorlarni real klinik vaziyatlarda to'g'ri va hissiy jihatdan barqaror qaror qabul qilishga tayyorlaydi.

Xulosa

Tibbiy ta'limda ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish pedagogik jarayonning ajralmas qismi hisoblanadi. Xirurgiya, LOR va oftalmologiya sohalarida interaktiv metodlar, simulyatsiyalar, mentorlik tizimi va guruh ishlari yosh shifokorlarning empatiya, kommunikatsiya, stressni boshqarish va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishga e'tibor qaratish tibbiy ta'lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Shuningdek, o'z-o'zini baholash va refleksiya qilish talabalarning shaxsiy va professional rivojlanishida muhim vosita hisoblanadi. Talabalar mashg'ulotlar davomida xatolarini aniqlaydi, tuzatadi va amaliy tajriba orttiradi. Shu bilan birga, individual pedagogik yondashuv har bir talabaning qobiliyatini hisobga olib, ularning motivatsiyasini oshiradi va ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni samarali rivojlantirishga yordam beradi.

Natijada, ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarga e'tibor qaratish tibbiy ta'lim sifatini oshiradi, yosh shifokorlarni murakkab klinik vaziyatlarda ishonchli, empatik va samarali faoliyat yuritishga tayyorlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qodirov A., Xolmatov S. Tibbiy ta'limda amaliy va ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish metodikasi. Toshkent: "Fan va Ta'lim", 2019.

2. Abdullayeva M. Klinik fanlarda ijtimoiy va emotsional ko‘nikmalarni rivojlantirish. Toshkent: “Akademnashr”, 2020.
3. Tursunov B. Tibbiyot talabalari uchun simulyatsion mashg‘ulotlar va empatiya ko‘nikmalarini shakllantirish. Toshkent: “MedTa’lim”, 2019.
4. Mirzaeva N. Oliy ta’limda innovatsion pedagogik metodlar orqali ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirish. Toshkent: “Fan va Texnologiya”, 2021.
5. Rasulov D. Xirurgiya va LOR fanlarida bemor bilan muloqot va emotsional ko‘nikmalarni shakllantirish. Toshkent: “Tibbiyot”, 2018.
6. Karimova S. Oftalmologiya yo‘nalishida ijtimoiy va emotsional ko‘nikmalarni rivojlantirish usullari. Toshkent: “Sog‘liqni saqlash nashriyoti”, 2020.
7. Islomova F. Tibbiy ta’limda mentorlik va interaktiv metodlar orqali ijtimoiy-emotsional ko‘nikmalarni shakllantirish. Toshkent: “Medikament”, 2022.